

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การจัดการปัญหาสุขภาพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งที่สัมผัสสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช
อำเภอแม่อรมิ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวประภามาศ อินทราเครือ

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ธนกร ช้างน้อย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาสุขภาพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งที่สัมผัสสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช บ้านบวกจัน อำเภอแม่อรมิ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและผลของแผนชุมชนที่เกิดขึ้นหลังจากจัดการปัญหาสุขภาพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยอาศัยเทคนิคการวิจัยหลายรูปแบบมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนที่ศึกษา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน มาใช้ในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน รวมไปถึงการใช้เครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การใช้เทคนิคเมตาแพลน การทำผังความคิด การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช การกำหนดแผนงานโดยการเขียนโครงการแบบตารางเหตุผลต่อเนื่อง รวมไปถึงการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสุขภาพพอเพียงมาประยุกต์ใช้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในชุมชนบวกจันยังคงดำรงชีวิตตามวิถีชาวเขาเผ่าม้ง ทั้งในด้านความเป็นอยู่ เกษตรกรรม และการดูแลสุขภาพ แต่การทำเกษตรเชิงพาณิชย์เป็นสาเหตุที่ทำให้มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชจึงส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมขึ้น การนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนภาวะสุขภาพชุมชนในลักษณะบูรณาการตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 และกระบวนการจัดทำแผนชุมชนทั้ง 6 ขั้นตอน เป็นรูปแบบของการจัดการปัญหาดังกล่าว หลังจากนำแผนชุมชนซึ่งเป็นผลจากรูปแบบการจัดการปัญหาสุขภาพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปทดลองใช้กับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่าผ่านเกณฑ์ทุกดัชนีวัดความสำเร็จ แสดงถึงการบรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของเกษตรกรผู้สัมผัส

สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้เป็นสุขภาพแบบพอเพียงและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพสมบูรณ์ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการทำแผนชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจัดการปัญหาสุขภาพเกษตรกรที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านบวกจัน เนื่องจากการจัดการปัญหาที่มีฐานคิดมาจากคุณธรรมและจริยธรรม มีอุดมการณ์ที่มุ่งรักษาสมดุลระหว่างมนุษย์ และธรรมชาติ ภายใต้ระบบคุณค่าของชุมชน โดยอาศัยทุนทางสังคม ภูมิปัญญา และศักยภาพของชุมชนเป็นกลไกในการพัฒนา ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Health Problem Management According to Sufficiency Economy Philosophy of Hmong Farmers Contacting Pesticides in Mae Rim District, Chiang Mai Province
Author	Ms.Prapamas Intrakure
Degree	Master of Education (Health Promotion)
Thesis Advisor	Assoc. Prof.Tanakorn Changnoi

ABSTRACT

The purpose of this study, Health Problem Management According to Sufficiency Economy Philosophy of Hmong Farmers Contacting Pesticides in Mae Rim District, Chiang Mai Province was to examine the pattern and result of community plan which occurred after using philosophy of the sufficiency economy. The research is a participatory action research. They were the uses of community planning process and SWOT analysis for situation evaluation including strategic tools to support this study. There were to use Meta Plan technique, mind mapping and knowledge of using pesticides to set up the project planning by logical framework method including the application of the implement sufficiency economy philosophy. Findings revealed that :

Farmers in Ban Buak Jan lived on Hmong's lifestyle such as livelihood agriculture and health care but the commercial agriculture made their use pesticides for agricultural products. This problem caused the effect to persons and environments. Philosophy of the sufficiency economy as mechanism to drive the health care process follow by 10th National health development plan and community planning process were used to manage health problem. After experiment, it was found that the target population pass every criteria. The project plan reached the goal in sufficiency health care and healthy environment of farmers who contacted pesticides. Moreover, health problem management of Ban Buak Jan community was relevant to sufficiency

economy philosophy, which was the way of life derived from ethics and morality of religion doctrine, which focused on the balance of human and nature according to the relationship of society, culture, environment and Hmong's way of life.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved